

Úvod: Houby a motorky

Milí bratři, milé sestry,
slyšel jsem, že v těchto dnech v lese rostou houby. A dostal jsem obrovskou chuť na smaženici. Tu mám moc rád. Ale protože se mně nechtělo do lesa, rozklepl jsem si dvě vajíčka a na cibulce jsem si je usmažil. A když jsem si u toho představoval ty houby, bylo to ještě chutnější. Jako bych měl pravou houbovou smaženici.

To je hloupost, že?! A stejně hloupá a nesmyslná je víra bez skutků. Věřit, že houby rostou - to ze mně ještě nedělá houbaře. To ještě neznamená, že si na houbách pochutnám. Musím do toho lesa vkročit a nějaké ty houby skutečně nasbírat.

Jiný příklad: Náš Jeremiáš teď prožívá své motorkářské období. Čte knihy o motocyklech, prohlíží encyklopedie, všude si motorky fotí a v autě neustále za jízdy vykřikuje: *Ouuu* - to když kolem nás profrčí nějaký rychlý stroj. Ale dělá to z něj motorkáře? Umí snad už na motorce jezdit? Vlastní nějakou mašinu? Ne! To všechno má před sebou... A jak my rodiče doufáme, snad ho brzy začne bavit něco bezpečnějšího.

Stejně tak křesťan, který tvrdí, že věří, ale na jeho činech se to neukazuje - ve skutečnosti vlastně věřící není. Protože víra, která se neprojevuje činy, není ještě opravdová víra.

Nejsme spaseni na základě skutků, ale na základě pravé víry, z které vyrůstají dobré skutky

Ale hned na začátku se ptejme: Jsme tedy nakonec podle Jakuba spaseni na základě skutků? Není to celé v přímém protikladu k tomu, co naši otcové reformátoři tak sveřepě hlásali a bránili - že totiž člověk je spasen z víry a nikoli ze skutků? Není! Jakub je také skálopevně přesvědčen, že člověk je zachráněn vírou. Že je spasen tím, že ve víře přijme Pána Ježíše Krista a jeho dílo záchrany.

Jakub zápasí o víru. O pravou víru. Snaží se nám vysvětlit, že víra musí plodit skutky. Pokud z naší víry v milosrdného Boha nevyrostají skutky milosrdenství, pak je naše víra neúčinná, zbytečná, dokonce mrtvá.

Řekněte sami: K čemu je nám ovocný strom, který neplodí ovoce? Nebo pes, který se nikdy nenaučil štěkat? Nebo kočka, která neloví myši? Ovocný strom přece sadíme proto, abychom z něj mohli sklízet ovoce. A psa si pořizujeme na to, aby svým štěkotem hlídal dům. A kočku máme proto, aby nám vychytala myši.

A stejné je to s vírou. Bůh nám dává víru proto, aby z ní něco rostlo. Aby z ní vyrůstaly skutky, které budou druhým lidem k dobru. Pán Ježíš Kristus nás nepovolal jen kvůli nám samotným, ale také kvůli lidem kolem nás. Kvůli tomu, aby z naší víry mohli naši bližní prospívat.

Takže Jakubovi nejde o nějaké skutky. Ale o pravou víru, která se neprojevuje jen ve zbožných myšlenkách, ani ve sladkých řečech - ale ve skutečných milosrdenstvích.

Dva zásadní příklady skutků milosrdenství

A aby to bylo jasnější, Jakub uvádí dva zásadní skutky víry. Říká nám všem dnes jasně: *Pokud vy, křesťané, jste skutečnými křesťany, pak nebudete dělat rozdíly mezi lidmi (to za první) a budete pomáhat potřebným lidem okolo vás (to za druhé).* Ne snad, že by se tím skutky víry vyčerpaly... Kdybychom měli mluvit o všech praktických důsledcích křesťanské víry, museli bychom zde dnes přenocovat...

1) NEDĚLEJTE ROZDÍLY MEZI LIDMI

Jakub nás tedy nabádá: *Bratři moji, jestliže věříte v Ježíše Krista, našeho Pána slávy, nesmíte dělat rozdíly mezi lidmi.*

Tedy: Pokud skutečně věříme v Ježíše Krista, pokud jsme mu svěřili svůj život, pokud věříme, že on je naše vstupenka do nebe, že pro nás zemřel na kříži a kvůli nám byl vzkříšen - pak nesmíme dělat rozdíly mezi lidmi.

Pokud ovšem mezi lidmi děláme rozdíly, pokud jednoho vyzdvihujeme a druhého shazujeme, pokud k jednomu vzhlížíme a druhého přehlízíme, pokud jednomu nadbíláme a druhému se vyhýbáme - těžko se o nás může říct, že jsme kristovci, tedy ti, kteří uvěřili v Ježíše Krista a jeho se snaží následovat.

Proč? Protože jsme uvěřili v Boha, který nikomu nestrání. Takový je náš Bůh. Třeba hned v knize Deuteronomium slyšíme: *Vždyť Hospodin, váš Bůh, je Bůh bohů a Pán pánů, Bůh veliký, všemocný a vzbuzující bázeň, který nebere ohled na osobu a nepřijímá úplatek...* (Dt 10:17). A totéž vyžaduje od svého lidu: *Ať je nyní nad vámi strach z Hospodina; konejte všechno bedlivě. U Hospodina, našeho Boha, neobstojí žádné bezpráví ani stranění osobám ani úplatkářství.* (2Pa 19:7) My se tedy našemu Bohu máme podobat i v tomto ohledu.

Jakub uvádí jeden konkrétní příklad: Do shromáždění přijdou dva lidé. Jeden zjevně bohatý a vlivný člověk. Druhý naopak chudý jak kostelní myš, v nevábňém a čpějícím oděvu. A jak tyto lidi přivítá křesťanské společenství? Tomu bohatému, pěkně oblečenému a zřejmě vlivnému člověku vyhradí přední místo v kostele. A tomu chudákovi, když už tedy musí zůstat, vyhradí místo někde vzadu, aby nepohoršoval ostatní a nekazil krásu bohoslužeb.

Bratři a sestry, to se děje ve světě kolem nás... Vždycky jsou více vidět ti, kteří jsou bohatí a vlivní. Vždycky si lidé více považují nějaké vzácné návštěvy, dávají jim přední místo u svého stolu a nejlepší maso z pekáče. Vždycky se lidé dívali na chudé skrz prsty, s podezřením a s nevolí a nechtěli je ve své blízkosti. Rolexky na ruce, šaty od Armaniho, tučné konto a vliv ve společnosti... Není divu, že na to svět slyší. Ale světe div se, když na to slyší také křesťané.

Bůh vyvolil chudáky...

Bratři a sestry, v tomto nesmíme být stejní jako zbytek světa. A pokud ano, pak má naše víra veliký problém. My totiž z Písma víme, že Bůh vyvolil... ***chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, jež zaslíbil těm, kdo ho milují.***

To nám Písmo dosvědčuje na mnoha místech. Bůh měl vždycky k chudým blíž. Ne snad proto, že by chudoba byla nějaká výjimečná ctnost, kterou by se mohli Bohu zalíbit. Ne proto, že by chudí lidé byli lepší, než lidé bohatí. Ale proto, že se museli vždycky více modlit a silněji spoléhat na Hospodina - kvůli své chudobě. A Bůh je mnohokrát nechal v jejich chudobě až do konce jejich života. Ale učinil je bohatými ve víře. Učinil je dědici svého království. *Blaze vám, chudí, neboť vaše je království Boží.* (L 6:20) To říká Ježíš - a nemyslí chudé duchovně.

Pokud tedy následujeme Krista a důvěřujeme mu, že jeho vidění světa je správné, byť je v naprostém protikladu k tomu, jak svět pohlíží na boháče a na chudáky - musíme z toho vyvodit jasné důsledky. Musí se naše víra proměnit ve skutek... Ve skutek milosrdenství. A tím je v tomto případě pozdvižení chudého bratra.

Nejen šaty, ale ani pověst nesmí člověka favorizovat v našich očích

Ano, šaty dělají člověka. Podle nich v první řadě posuzujeme druhé lidi. Ovšem my neděláme rozdíly mezi lidmi jen podle oblečení. Ale třeba také podle toho, jakou mají pověst. Jak se chovají, co o nich už víme. I to sem nakonec patří! A zde na dědině žel jeden o druhém víme opravdu hodně, většinou možná i věci, které bychom raději nevěděli. A proto favorizujeme ty, kteří se nám zdají zbožnější, ctnostnější, hodnější... A naopak se straníme těch, kteří nám nepřijdou až tak dobří a úžasní - ani lidsky, ani nábožensky.

Ale ani to nám nepřisluší. Přistupujme ke svým bratrům a sestrám se stejnou úctou a vážností! Bez ohledu na to, co o nich víme. Bez ohledu na to, co oni mají za sebou. Brát ohledy na morální stav člověka je stejně tak nepatřičné, jako brát ohled na výši jeho konta či úroveň jeho šatníku. Nesmíme nadřazovat ani bohatšímu, ani slušnějšímu. Nesmíme ponížovat ani chudého, ani morálně nedokonalého člověka.

A pokud se vám to nezdá, pak se vraťme hned na začátek: pokud ve víře následujete Ježíše Krista, musíte se chovat jako on. A co dělal Ježíš? Stranil se prostitutek a celníků? A držel se jen party spravedlivých farizeů? Vůbec ne! Právě naopak. Stranil těm, kteří potřebovali nejvíc podržet a nejvíc pomoci. A tak tomu má být i u nás, chceme-li mluvit o tom, že jsme věřící.

2) POMÁHEJTE POTŘEBNÝM

A teď ten druhý případ. Ten snad bude brzy ještě aktuálnější - ve světle veliké vlny přistěhovalců a uprchlíků. Jakub o něm mluví takto: ***Co je platné, moji bratři, když někdo říká, že má víru, ale přitom nemá skutky? Může ho snad ta víra spasit?***

Kdyby některý bratr nebo sestra byli bez šatů a neměli jídlo ani na den, a někdo z vás by jim řekl: "Bud'te s Bohem - at' vám není zima a nemáte hlad", ale nedali byste jim, co potřebují pro své tělo, co by to bylo platné?

Všimněte si hned na začátku: Jakub neříká: *Co je platné, bratří, když někdo má víru a nemá skutky.* Mít víru bez skutků totiž není možné. Víra bez skutků milosrdenství je paradox, nesmysl. Proto Jakub výslovně zdůrazňuje, že to si jen tak někdo říká. To si jen tak někdo myslí - že má víru, přestože nemá skutky...

A přitom, na první pohled bychom mohli říct, že ten chlapík má velikou víru. Dokáže požehnat své sestře v Kristu, nebo svému bratru v Kristu: *Nebojte se, Bůh se o vás postará.* Dívá se na ně, jak stojí hladoví a bez šatů v jeho dveřích - a věří, že Pán Bůh je nenechá ve štychu. Takový člověk má skutečně velkou víru... Přesně řečeno: Velkou mrtvou víru. Ano, jeho víra je ve skutečnosti mrtvá. Proč? Jednoduše proto, že on se měl stát nástrojem Boží pomoci těm potřebným lidem. A nestal se jím.

Dva důsledky mrtvé víry

A proč zrovna mrtvá? Proč se Jakub vyjadřuje tak morbidně? Za prvé proto, že tato víra bez skutků toho člověka nezachrání. Víra bez skutků milosrdenství je mrtvá - vede do záhuby. Takový člověk může do omrzení opakovat, jak velice je věřící, jak chodí pravidelně do kostela, jak byl kdysi konfirmovaný, jak se doma modlí k Bohu za záchranu všech živých bytostí... Ale pak přijde událost, kde se teprve ukáže, zda je skutečně věřící, nebo věřící není a nikdy nebyl. Zda skutečně následuje Krista, nebo Krista nenásleduje. Zda skutečně s Bohem žije, nebo s Bohem nežije.

A odmítnout potřebnému bratru pomoc - to se rovná zapření Krista. Takto ostře to Jakub staví. Námí prokázané milosrdenství se tedy jednou na Božím soudu bude počítat jako důkaz toho, zda byl nebo nebyl Kristus v nás.

Ale ještě jeden rozměr má ta mrtvá víra. My možná víme ze Starého zákona, že ten, kdo se dotkl mrtvol, byl podle Mojžíšova Zákona nečistý až do večera. Kontakt s mrtvým člověkem nebo zvířetem tedy kulticky znečišťuje, vzdaluje od Boha.

A stejně tak kontakt s mrtvou vírou znečišťuje. Druhým lidem nic nepospěje má mrtvá víra. Moji bližní z ní nebudou mít žádný užitek. A ještě navíc je to poškodí. Poškodí to totiž jejich vztah s Bohem. Řeknou si: *Bože, působíš vůbec v nás lidech? Jsi v nás vůbec v Duchu svatém přítomný? Vždyť tento bratr mně nepomohl - a to ho vidím každou neděli vysedávat v kostele.* Co je to za církev, když tebe nenásleduje? Co je to za společenství, které se sice ke Kristu hlásí, ale nežije podle něj?

Pořádně to zahýbe s vírou toho, který potřeboval pomoci. A tím víc to oťrese člověkem, který křesťanem není. Když se setká s takovou neochotou, s takovou nemilosrdností, pak můžete před ním dělat náboženské tajtrlíky, chválit Boha pět hodin v kuse, pozvat ho na skvělou přednášku, nebo na NG fest - a bude to k ničemu! Poškodí to jeho případnou cestu za Bohem. Znemožní to takovému člověku poznat Boha...

Závěr: Nejdřív milosrdenství - a až potom sborová "zábava"

Milí bratři, milé sestry, my stojíme na začátku nového školního roku. Náš sbor začíná ožívat, plánují se různé sborové akce, scházejí se pracovní skupiny, společně přemýšlíme, jak nejlépe oslovit lidi kolem nás. To je všechno v pořádku. Jen přitom nezapomeňme na to, že všechno toto úsilí bude marné, pokud se přitom budeme dívat na některé lidi skrz prsty a pokud přitom nebudeme pomáhat potřebným. Kéž nás tedy Bůh sám posílí, aby se naše víra projevovala skutky milosrdenství vůči našemu okolí. Bude to k našemu dobru, i k dobru našim bližním.

Modlitba: Svatý Bože, stvořiteli náš všech, ty nás povolal k tomu, abychom milovali naše bliž ní jako sebe samé. A učíš nás, že víra bez skutků milosrdenství je mrtvá. Otevři naše oči i srdce pro potřeby našich bližních. Pro lásku Ježíše Krista. Amen.